

**NASLEDNIH
PET
LET BO LAŽJIH**

STR. 3

**VEUKE ČÜDE
V MALOJ VESI**

STR. 4-5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 30. junija 2005 * Leto XV, št. 13

DVOJEŽIČNOST SE MORA ZGODITI NAJPREJ V GLAVAH

Šolsko leto se nepreklicno izteka tudi v porabskih narodnostnih šolah. Spričevala - tudi dvojezična - so napisana in razdeljena, učence in učitelje čaka dolgo, vroče poletje. Prav je, da se spomnimo nekaterih dogodkov, ki so zaznamovali konec šolskega leta za učence, ki se učijo slovenski jezik, in učitelje, ki le-tega poučujejo. Državna slovenska samouprava je držala obljubo in 15. junija organizirala skupen svečani zaključek. Nanje povabila vseh 159 učencev in dijakov, ki so se v narodnostnih programih ali krožkih učili slovenščino, prav tako pa vse slovenske učitelje in mentorje iz Slovenije. Učenci so bili nagrajeni z enkratnimi štipendijami - o višini se je odločala Šolska komisija Državne slovenske samouprave v sodelovanju z učitelji, ki učence poznajo - in sicer: učenci, ki se učijo slovenščino v krožku, so prejeli po 2.000 forintov, tisti, ki obiskujejo narodnostni pouk slovenskega jezika, po 4.000 forintov, znesek pa se je lahko povečeval vse do 10.000 forintov za učence, ki sodelujejo pri več izvenšolskih dejavnostih, obiskujejo taborne itd.

Nagrajeni so bili tudi slovenski učitelji in vzgojiteljice. Znesek nagrade za t. i. delovno uspešnost se je gibal med 20 in 40 tisoč forintov - najvišji znesek je komisija prisodila učiteljem, ki so sodelovali ali še sodelujejo pri nastajanju naših porabskih učbenikov ali priročnikov za pouk slovenskega jezika.

Kulturni program so izvajali

Učenci, učitelji in gostje na zaključni prireditvi porabskih šol

učenci gornjeseniške šole in monoštrske gimnazije. Ta poteza Državne slovenske samouprave je vsekakor pozitivna in vse pohvale vredna; upajmo, da bo imela tudi pozitivne učinke na pouk slovenskega jezika v porabskih šolah. Ne smemo pa pozabiti na trud, ki ga za izboljšanje pouka in povečanje prisotnosti slovenskega jezika v šolah vlaga - materialno in moralno - Zveza Slovencev. Vse leto ugodni različnim prošnjam šol za finančno pomoč, financira delo mentorjev iz Slovenije, delo glasbene šole in murskosoboških vzgojteljk v porabskih vrtcih. Prav tako financira udeležbo porabskih učencev na taborih v Sloveniji, sama pa organizira

enotedenski tabor Za materinščino, kamor povabi 30 porabskih učencev. Obe slovenski organizaciji v Porabju se torej trudita, da bi motivacija za učenje narodnostne materinščine narasla tudi pri najmlajših generacijah Porabskih Slovencev.

Na svečanem zaključku šolskega leta je predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš napovedal, da se jeseni, v novem šolskem letu, začne v porabskih šolah izvajati dvojezični pouk. To je vsekakor razveseljiva novica, saj pomeni, da bo slovenščina postala součni jezik vsaj pri 50-odstotkih učnih predmetov. Formalno-pravne postopke menda

šoli - gre namreč za gornjeseniško in števanovsko - že izvajata, o strokovnih osnovah pa bo potrebno še mnogo in premnogo govoriti, a ne le govoriti. Dvojezičnost v šoli ni le papir, s katerim odredimo, da bomo jutri dvojezična šola; dvojezičnost se mora najprej zgoditi v glavah - predvsem izvajalcev pouka - učiteljev. Dvojezičnost verjetno ne more biti pet ali več ali manj besed pri nekaj nejezikovnih predmetih, potrebno je pripraviti strokovno podlago in jo vgraditi v podrobni delovni načrt šole kot tudi učiteljeve letne priprave. Dvojezični pouk bo potrebno redno spremljati in analizirati. Prav tako je potrebno tehtno razmisliti o širjenju

slovenskega jezika v nove govorne položaje v šolah - tu mislim predvsem na odnos slovenskih učiteljev do lastne materinščine in uporabo le-te v komunikaciji z učenci. Eden izmed kritičnih problemov je namreč prav ta, da učitelji niso navajeni komunicirati z učenci po slovensko, kar se bo - po moje - moralo najprej korenito spremeniti, saj »piflanje« slovenskih pesmic in še česa, ne da bi jih učenci sploh razumeli, lahko po novem popolnoma pozabimo. Naj spomnim, da so npr. gornjeseniški starši podprli uvedbo dvojezičnega pouka, a od šole pričakujejo, da se bodo učenci res naučili slovensko, da bodo ob koncu šolanja suvereni govorniki slovenskega jezika. Bravo, starši in vaše mnenje! Verjamem, da bi enako rekli tudi števanovski starši, če bi jih kdo kaj povprašal.

Dvojezični model šole jeseni torej bo; kakšen, kako in v koliki meri, pa bo do takrat potrebno temeljito doreči. Že v viziji razvoja dvojezičnega šolstva smo zapisali, da je smiselno le postopno uvajanje dvojezičnosti, v naslednjem šolskem letu torej v prvem razredu. Do jeseni bo potrebno še veliko truda, vsem pa želim lepe, brezskrbne, učiteljem pa tudi delovne počitnice. In četudi boste razmišljali le o tem, kako bi na najbolj pritrčen način pozdravili svoje učence na prvi šolski dan - v slovenskem jeziku.

Valerija Perger

Sedem desetletij Ferenc Hajósa

S SVETOM EVROPE PO SVETU

Ferenc Hajós, prvi veleposlanik samostojne Slovenije na Madžarskem (1992-1998), prej predsednik sodišča v Lendavi in nenehno sodelujoč v narodnostnem dogajanju doma in zlasti v sosednjih državah tedanje Jugoslavije, mi je ostal v spominu kot diplomat, ki mu je uspelo navezati poklicne in prijateljske stike z najuglednejšimi kolegi v Budimpešti. Zgolj za primer: ne vem, po kakšnih kriterijih je bila novinarska konferenca po drugih demokratičnih volitvah skupaj z diplomatskimi predstavniki, akreditiranimi na Madžarskem, in v eni vrsti smo sedeli kot skupina veleposlaniki Nemčije, Italije, Avstrije, Hrvaške, če se ne motim, tudi Velike Britanije in Slovenije, in avtor zapisa, tedaj v vlogi dopisnika RTV Slovenija. Kakor so se pojavljali rezultati na velikem ekranu, tako so jih javno komentirali predstavniki političnih strank, ki so sedeli za mizo na odru; tako med sabo, pa so rezultate ocenjevali veleposlaniki, in prav zanimivo, za dopisnika pa zelo poučno je bilo slišati njihova mnenja. Del uspeha je nedvomno tudi v tem, da se je veleposlanik Ferenc Hajós z večino kolegov pogovarjal v njihovem jeziku, na obisk v Slovenijo pa je pripeljal skupino tistih veleposlanikov, ki so govorili madžarski jezik. Zdaj je v Budimpešti tretji veleposlanik. Po šestih letih se je Ferenc Hajós vrnil, na veleposlaniško mesto je prišla gospa Ida Močivnik, zdaj pa zastopa slovenske interese nekdanji predsednik soboške občine in državnozbornski poslanec Andrej Gerenčar. Kaj počne upokojenec Ferenc Hajós, ki je bil 17. junija star 70 let? »Imam malo časa kot večina upokojencev,« pravi tako na splošno, v konkretnem me je zanimala aktualna in vroča tema, kako pozorno je spremljal volitve in izvolitev novega predsednika Madžarske.

»Z velikim zanimanjem sem spremljal volitve. Politična situacija je bila pred volitvami in je tudi zdaj po volitvah izjemno zapletena. Novega predsednika, ki bo nasledil sedanjega predsednika dr. Ferenc Mádla 3. avgusta,

tudi osebno poznam. Seznanila sva se na srečanju panonskih pravnikov v Sombotelu, kjer nas je presenetil kot neke vrste disident z zelo kakovostnim predavanjem.»

Prvega slovenskega veleposlanika na Madžarskem Ferenc Hajósa smo zaradi obilice aktualnih novic pogosto obiskovali novinarji iz Slovenije. Tudi po njegovi zaslugi so bili tedaj poslušalke in poslušalci, gledalke in gledalci RTV Slovenija, sprati, vsakodnevno, seznanjeni z aktualnim dogajanjem na Madžarskem.

Nenavadna politična situacija je nastala potem, ko se v vladajoči koaliciji niso uspeli uskladiti in izvoliti svojega kandidata oziroma kandidatke, predsednice parlamenta Katalin Szili za predsednico države. Za uglednega pravnikarja in ustavnega sodnika dr. Laszla Sólyóma je glasovalo 185 poslancev iz opozicije, za Katalin Szili pa trije poslanci manj. Razumljivo, da so bile volitve trikrat, kajti v prvih dveh poskusih bi moral kandidat dobiti dvotretjinsko večino 386-članskega parlamenta, kar se ni moglo zgoditi, v tretjem pa navadno večino.

»To kaže na silno zapletenost sedanjih političnih razmer na Madžarskem. Kljub temu mislim, da je novoizvoljeni predsednik izjemen pravnik in prepričan sem, da bo svojo funkcijo dobro opravljal,« pravi Ferenc Hajós. Predsednik vladajočih socialistov in

premier Ferenc Gyurcsány pa je, po pisanju Vas népe, izjavil, da so »volitve predsednika države fiasko.« Seveda za socialiste, ki se jim ne obeta nič dobrega na parlamen-

tavo. In je, se razume, prišel na kavo in klepet.

Prvi predsednik Madžarske dr. Árpád Göncz je imel tudi pretanjen čut za manjšine, zato je večkrat obiskal Porabje in bil Slovencem vedno pripravljen pomagati, če je bilo v njegovi moči. To je pokazal tudi s tem, ko sta skupaj z bivšim slovenskim predsednikom postala častna predsednika društva slovensko-madžarskega prijateljstva. Zdaj se v društvu, skupaj s krovnicima slovenskima organizacijama, pripravljajo na velik dogodek: avgusta bodo v Zalaváru - Blatogradu odkrili spomenik na mestu, kjer so ostanki cerkve Cirila in Metoda in s tem pokazali na njuno povezanost s Slovenci. Spomenik, ki že čaka na postavitve, je delo akademskega kiparja Metoda Frlica, avtorja skulpture pred slovenskim kulturnim in informativnim centrom v Monoštru in udeleženca mednarodnih likovnih kolonij v Monoštru.

Bodiva aktualna in dotakniva se leta 1992 v Ljubljani podpisaneju sporazuma o zagotavljanju posebnih pravic slovenski narodni manjšini na Madžarskem in madžarski narodni skupnosti v Sloveniji. Zataknilo se je pri uresničevanju sporazuma, ki zagotavlja enake pravice Porabskim Slovencem in prekmurskim Madžarom, madžarska stran pa ne želi sprejeti konkretnih obveznosti za financiranje narodnostnega šolstva, kulturnih in informativnih ustanov. Zavlčuje pa tudi s političnimi obveznostmi, ki so zastoj, potreben bi bil zgolj ustrezen medstrankarski dogovor, da bi manjšinam zagotovili poslanske sedeže v parlamentu, kot je to urejeno za Madžare in Italijane v Sloveniji. Zato tudi prekinitev 8. seje mešana komisija v Budimpešti.

»Naj poudarim, da je ta sporazum izjemno dragocen in zelo kakovosten pravni dokument. Ko je bil sprejet, je krozil po Svetu Evrope kot primer in vzorec dobrega dvostranskega sporazuma. Zelo sem ponosom, da smo z dr. Miranom Komacom in dr. Mitjem Žagarjem sestavili osnutek sporazuma. Ko so Madžari videli osnutek, so

svoj predlog v celoti umaknili, tako da je ostal naš tekst osnova za pogajanja in pozneje za podpis v Ljubljani.

Vem, da na Madžarskem sporazuma ne uresničujejo, kot bi bili morali. Res je tudi, da manjšinske zadeve rešujejo počasi tudi drugod, ne samo na Madžarskem ali v Sloveniji. Sicer pa sem od pristojnih v madžarskem parlamentu v Budimpešti slišal, da se bo po spremenjeni zakonodaji financiranje manjšin spremenilo na bolje, ker bodo dobile denar neposredno iz državnega proračuna. Upam, da bodo s tem pridobili tudi Porabski Slovenci, in se bodo tako v večji meri uresničevala določila iz dvostranskega sporazuma,« je povedal Ferenc Hajós o dokumentu pri nastajanju katerega je aktivno sodeloval. In o aktivnostih po upokojitvi?

»Največ sem sodeloval v odboru za okvirno konvencijo za varstvo manjšin pri Svetu Evrope. Zelo zanimiva zadeva, veliko novih držav sem spoznal, saj smo prepotovali večji del Evrope, od Irske, Baltskih držav, Ukrajine do Cipra. Reči moram, izredno zanimive izkušnje.«

Še vprašanje o spomilih na veleposlaniška leta na Madžarskem? »S ponosom in zadovoljstvom se spominjam na delo v Budimpešti oziroma na Madžarskem. Za mene je bil to velik izziv; v šestih letih je bilo veliko dogodkov na političnem, gospodarskem, kulturnem, narodnostnem, športnem in drugih področjih. Ko sem prišel, so na ulicah Budimpešte naredili anketo za uvod v TV oddajo. Od desetih vprašanih jih je na vprašanje, ali sta Slovenija in Madžarska sosedji ali je Slovenija država nekdanje Sovjetske zveze, je kar sedem vprašanih odgovorilo, da spada v Sovjetsko zvezo. Prepričan sem, da bi naključni anketiranci na budimpeštanskih ulicah danes stoddotno vedeli odgovoriti, da je Slovenija sosedja Madžarske. In če sem količjak prispeval k temu vedenju, me to navdaja z zadovoljstvom in ponosom.«

Še na mnoga in zdrava leta, Ferenc Hajós! **eR**

Prvi jubilej Radia Monošter

NASLEDNIJH PET LET BO LAŽJIH

V zapisniku s prvega zasedanja slovensko - madžarske mešane komisije za manjšine - 4. aprila 1995 - med zaključki beremo: »Madžarska stran naj prouči možnosti ustanovitve samostojne slovenske radijske postaje v Monoštru.« Zapisnik sta podpisala dr. Peter Vencelj in Csaba Tabajdi, pobudnik za prvi samostojni slovenski radio je bil predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök iz prepičanja, da bi morali imeti svoje radijske oddaje tudi Porabski Slovenci. Podobno, kot so jih tedaj in že mnogo prej imeli prekmurški Madžari in Slovenci na avstrijskem Koroškem.

Prav na začetku je izgledalo, da je naloga sicer zahtevna, vendar sorazmerno hitro uresničljiva. Radio bo imel prostore v opuščnem tovarniškem otroškem vrtcu, denar za obnovo bosta prispevali Madžarska in Slovenija, in kmalu se bo iz Monoštra oglasila prva samostojna slovenska radijska postaja. Ker je »hudič v podrobnostih«, so začetni naklonjenosti sledile številne težave in zapleti, kajti manjšinskim politikom in verjetno še komu v Budimpešti ni bilo kar nekaj let mogoče dopovedati, da Porabski Slovenci ne zahtevajo nečesa, česar drugi na Madžarskem že ne bi imeli, recimo hrvaška in srbska manjšina iz studia v Pécsu.

Vztrajanju Jožeta Hirnoka, tedanjega slovenskega veleposlanika Ferencja Hajósa, pred-

sednika Državne slovenske samouprave Martina Ropoša in tudi drugih, ki s(m)o pobudo podprli, gre zasluga, da se je radio pred petimi leti oglasilo, in sicer ne iz obnovljenega otroškega vrtca, marveč iz sodobnega Slovenskega kulturnega in informativnega centra, ki sta ga odprla tedanja predsednika Madžarske in Slovenije, dr. Árpád Göncz in Milan Kučan. Skoraj brez pomena je vprašanje, ali bi stala ta center in hotel Lipa, če ne bi bilo pobude za ustanovitve slovenskega radia. Verjeten odgovor je, da Porabski Slovenci ne bi imeli tega zelo uveljavljenega središča.

Veliko težav je povzročala pridobitev frekvence, s katere se zdaj oglašja radijska postaja. Nekoliko lažje bi bilo, če bi radio nastajal v sestavi osrednje radijske postaje v Budimpešti. Ker je padla odločitev za samostojno radijsko postajo, je bilo toliko več težav zaradi pojasnil odgovornih v Budimpešti, da gre za obliko, kakršne druge manjšine še nimajo, ker so njihovi programi sestavni del osrednjih programov. Težave s frekvenco in slišnostjo še niso v celoti razrešene, kakor ni urejeno financiranje radijske postaje. Dejstvo je, da brez finančne pomoči Slovenije radijskega programa ne bi bilo, kajti šele spremenjen zakon o narodnih in etničnih manjšinah naj bi zagotovil stalen denar iz državnega proračuna. Rečeno drugače,

vodstvo in uredništvo se veskozi sooča z materialnimi problemi, zato še zmeraj zgoj osem ur programa tedensko in ne več, s čimer bi se približali drugim manjšinam, ne pa izenačili, denimo s prekmurškimi Madžari, ki imajo dnevno trinajst ur in petnajst minut živega radijskega programa iz svojega modernega studia iz Lendave, ki je v sestavi RTV Slovenija.

»Prva petletka je bila zelo težka in upam, da bo naslednjih pet let mnogo lažjih,« je optimistična ocena sicer zelo realnega odgovornega urednika Franceka Mukiča ob 23. juniju 2005, prvi okrogli obletnici oglašanja slovenske radijske postaje. Odgovorni urednik o vsebini: »Poudarek ni na informiranju, ker ljudje dobijo dovolj novic iz madžarskih in slovenskih medijev. Mi poudarjamo vlogo materinsčine, zato posnamemo veliko zgodb iz polpreteklih obdobj, tudi iz let, ko se o tem v prejšnjem sistemu ni smelo govoriti, denimo kako je bilo z deportacijami, kaj se je dogajalo tu ob meji ob informbiroju. To so pripovedovanja, ki pritegnejo poslušalce, zlasti zaradi prenasičenosti z dnevno politiko. Seveda informiramo tudi o vsem, kar se dogaja med manjšino in med drugimi manjšinami v državi. Del pozornosti namenjamo pomembnim dogodkom v Sloveniji.«

Radio Monošter je verjetno tista redka radijska postaja, ki vrti pretežno slovensko in porabsko glasbo. Tudi po zaslugi novih zgoščenk in kaset, ki so jih posneli mešani pevski zbor Avgust Pavel na Gornjem Seniku in ljudske pevke iz Stevanovec in Monoštra, pa tudi ansambel Lacija Korpiča.

Odgovorni urednik o načrtih: »Ta čas se največ ukvarjamo s problemi, kako povečati slišnost. Končno imamo odobreno povečano moč od-

Kviz o Uniji v Székesfehérváru

V podružnici Mestne knjižnice v Székesfehérváru so 4. junija priredili kviz za odroke od 10. do 14. leta. Gostiteljica gospa Dobozi je najprej pozdravila goste, med njimi podžupanjo mestne občine ter referentko za kulturo. Kviza se je udeležilo kakih 30 mladih, katere je podžupanja vprašala, kako bi lahko naredili mesto še boljše in ljudem prijaznejše. Otroci so odgovarjali z vprašanji, ali bo imelo mesto več zelenih površin, več prostora za otroke, kaj bo z mestnim gledališčem in z luna parkom. Podžupanja jim je odgovorila na vsa vprašanja ter jih je pozvala, naj se udeležijo prireditve, ki jo mesto pripravlja 25. in 26. junija. Ker je Székesfehérvár t. i. kraljevsko mesto, bodo pripravili kraljevsko poroko v identičnem okolju in kostumih.

Po uvodnem pogovoru so si udeleženci ogledali film o preteklosti in sedanosti Evropske unije, nakar se je začel sam kviz, ki ga je vodila knjižničarka Zuza Dian. Vprašanja so bila povezana s članicami Evropske unije, z njihovimi glavnimi mesti, s kulturo in ljudskimi običaji. Voditeljica je bila oblečena v slovensko ljudsko nošo, udeleženci so pa morali uganiti, katero nošo ima. Nošo smo dobili od FS iz Turnišča, najlepša hvala za njihovo pomoč.

Kviza so se udeležili tudi knjižničarji ostalih knjižnic v mestu, ki jih je uspela prireditev spodbudila k organiziranju podobnih kvizov, med drugim tudi o Sloveniji. Pri tem so prosili tudi pomoč Slovenske manjšinske samouprave, ki jim bo seveda z veseljem pomagala.

István Grabecz
predsednik slovenske samouprave

dajnika v Monoštru, ne dovoljto pa nam postavite pretvornika na Gornjem Seniku - nasprotuje sosednja Avstrija - zato pravzaprav še ne vemo, kako bo slišnostjo po celem Porabju potem, ko bomo oddajali prek močnejšega oddajnika. Če bo slišnost boljša, čeprav še ne stoodstotna, bomo razširili program, in sicer bi imeli ob delavnikih tri ure, ob nedeljah pa šest ur sponda. Tudi vsebina oddaj bo drugačna, približali se bomo pravim radijskim postajam. Imeli bomo posebne vsebinske po-

udarke po posameznih dneh, denimo o gospodarstvu, kulturi, politiki, šolstvu ... Dnevi se bodo razlikovali po tematskih sklopih.

Program pripravljajo odgovorni urednik in direktor Francek Mukič ter novinarki Valerija Časar in Monika Dravec, in seveda zunanji sodelavci, tako iz Porabja kot iz Slovenije.

Posebnost, ki dolgo najbrž ne bo mogla ostati, je, da radio nima tehnika, ampak vse delo opravljajo programske sodelavke in sodelavci.

eR

OD SLOVENIJE...

Danilo Türk odhaja

Pomočnik generalnega sekretarja ZN za politične zadeve Danilo Türk se je odločil za odstop s položaja, potem ko je generalni sekretar ZN Kofi Annan za novega generalnega podsekretarja ZN za politične zadeve imenoval Nigerijca Ibrahima Gambarija. Türk je bil namreč eden od vodilnih kandidatov za naslednika sedanjega generalnega podsekretarja ZN za politične zadeve. Türk je bil veleposlanik Slovenije pri ZN od leta 1992 do leta 2000, ko ga je Annan imenoval za pomočnika za politične zadeve. Na položaju bo ostal do poletja, nakar se bo vrnil v Slovenijo, kjer bo nadaljeval kariero profesorja na Pravni fakulteti v Ljubljani.

DS z novim-starim vodstvom

Državni svet je na tajnem glasovanju izvolil svoje novo-staro vodstvo. Državni svetniki so za predsednika ponovno izvolili Janeza Sušnika, za podpredsednika pa Jožeta Staniča. V svojem nastopu pred glasovanjem je Sušnik nasprotoval morebitni ukinitvi državnega sveta, takšne napovedi v javnosti in izpodbijanje ustavne vloge državnega sveta pa razume kot diskvalifikacije, ker so državni svetniki nekому očitno »na poti«.

Protest sindikatov

Kljub pogovorom, ki so potekali med ministrstvom za zdravje in sindikati glede predlaganih sprememb zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, so sindikati pred ministrstvom organizirali protestni shod. Na protestu se je zbralo okoli 1000 predstavnikov večine slovenskih sindikatov, ki nasprotujejo predlaganim spremembam novele zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, predvsem pa možnosti, da bi se tako pomembne spremembe sprejemale mimo socialnega dialoga.

Veuke čüde v maloju vesi

(Srečanje s sombotelskimi očami)

Sombotelški Slovenci in Andovčani so se letos že štrto paut srečali. V sombotelskom društvu je palajfi telko lüdi kak v Andovci. Leko, ka zatok se tak dobro razmejmo. V soboto zrankma je eške malo dež špricko, gda

gorokinčali z rauzami pa eške zajtrk so nam pripravili. Dober domanji žir, špek pa lük. (Za bole „fajne gaubce“ pa salamo, prpeu, bubritje). Po palinki in zajtrki smo malo manjasti gratali, pa smo se z busom

ko. V *djelenkovoj krošnji pa prej má gnejzdo črni štrk*. Kak vejmo, štrk je črn pa bejli, šteri so sploy črni, tisti je bole malo. Té rejdkki pa tó v Andovcaj majo gnejzdo. Pod ednim drejvom smo najšli edno lükjno, v šteroj je gvüšno lisica gnejzdila. Rudi je zaman svejto s svojo kamero v lükjno, lisica je nej vöprišla (ali pa nej bila doma).

Ništerni po pauti so djagode tó najšli, grbanjov pa nej bilau. Tak, ka smo mogli v Varaš, v Lipo na obed. Po obödi nas je v Andovci že čakala cejla ves, ka smo vküper poglednili igro „Dvej ženski v gledali“.

Klari Fodor in Gyöngyi Bajzek se lepau zavalimo, ka sta prišle nam igrat. Z Andovčani vred smo se pá navčili nika nauvoga o ženski pa moški naturi. (Edna skupina iz Ljubljane je tó najger bila na igro.) Po ženskaj so prišle na red moški. „*Dva Djaužina*“ iz Šalovec sta tak flajšno igrala, ka so eške Lublančani plesali pa spejali. Uni so brž odišli, Sombotelčani so je poslušali eške vnoči v desetoj vöri tó.

Zadvečarka so Sombotelčani in Andovčani vküperpobrali tisti par moškov, ka je majo, pa so se malo brsali. *Andovčani so brsnili tri gole, Sombotelčani ednoga* (pa eške tistoga je brsno Rudi iz Andovec). Zaman so se ženske iz Sombotela trüdile, nutnaravnale za „pompom-dekle“.

Jožef Slaviček iz Šalovec ne igra samo na fude, liki vice tó pripovejda. Zvün toga

nam je navčo edno igro. Sombotelčani in Andovčani smo se mogli sestiti na stauce, tak, kak če bi bili kočuj, na šteroj se pelata krau pa kralica. Djauži je pripovejdo edno pripovejst. Šteroga ime je pravo, je mogo gorstani, kauli stauca iti pa pá dojsesti. Če je pozabo, je mogo za štraf posanco vina spiti. Najbole flajšno sta se

Domanji so nas čakali z zajtrkom.

smo se prauti Monoštri pelali. Gda smo v Andovce prišli, pa je že lejpi cajt biü, pa je cejli den vödržo. Predsednik slovenske samouprave in žipan vesi *Karči Holec* nas je s palinkov čako. Sombotelška slovenska samouprava pa je andovskoj šenkala edno fotokopirnico, ka do ležej delali. Predsednik

pelali nazaj do križa. Tam smo se mogli dojprikitöniti, ka v gauščo bus nej mogo nut titi. Tak, ka smo pejški šli pogledat *majau* med andovsko in števanovsko gauščo. Vmejs smo pa vidli „čüde“. Takšo visiko *divdjo črešnjo*, ka takše nindrik nega na Vogrskom. V djelenščeki pa majo 150 lejt

»Glé, glé, v tej lüknji pa mora biti lisica.«

je pravo, ka do eške lidi tó kopirali, ka kleti donk pun bus bau, gda v Somboteu pridejo.

Že zrankma nas je čakalo polonje vesi. Staule so lepau

stara drejva, štera so 40 mejtarov viska. Tau je biu prej popovski lejs (od cistercijanskoga samostana), zatok so tü leko tak veuka zrasla, niške je nej vözose-

Klara Fodor in Gyöngyi Bajzek v igri »Dvej ženski v gledali«

kauli stauca sükala kräu pa kralica (Rudi pa Vera iz Sombotela). Zadnji pravi potač (Tibi Časar) pa je že malo trüden biu, ka so ga dostakrat mogli kaštigati. Kočuj ponavadi vlačeta dva konja. Za konja se niške nej zgloso, tak, ka naš kočuj sta vlekli dve kobüli (Ančika pa Marička iz Sombotela). Kočiš je pripelo kočuj s kralom pa kralicov iz Dolencev v Andovce. Sombotelčani pa so prejkvseli na bus in odpelali v Somboteu.

Andovčanom se zavalimo za lejpo vrejmen pa lejpi program in je kleti čakamo v Somboteu. Tačas pa mo baugali Karčina, šteri nam je tanačivo, ka: „Dobri bojte, Bogá se bojte! Pa psa ne dražte!“

Marija Kozar
slike: Karel Holec

Lüdje iz velkoga varaša v maloj vesi

(Srečanje z andovskimi očami)

Velki svetek je bijo 11. junija v Andovcaj, zato ka smo goste dobili. Na cejli den so v Andovce prišli Slovenci iz Sombotela.

bejlim, dapa nika nej pravo na tau, pa ranč nej spitavo tadal. Potejn smo goste ponudili s pavarskim zajtrikom. Domanji špejk, klobasi, krūj

Po obedi se je začno kulturni program, gde je nastopila gledališka skupina Nindrik-indrik. Klara Fodor in Gyöngyi Bajzek sta naprej dale igro z naslovom »Dvej ženske v gledali«. Publiku se je gvušno vidla, zato ka se je lüstvo tak na glas smejalo, ka se je ešče vanej čulo.

Potejm se je velka nogometna tekma začnila, Andovčani so se prauti Sombotelčanom brsali. Istino, ka je igrišče malo bilau, grabe so pa tak velke bile, ka če je človek notrastaupo, se nej vövido, dapa zato je dobra tekma bila. Nej trbelo pet minut, gda smo začnili, pa je že vsakšoga aumanca polejvala. Sombotelčani so velko pomauč meli, zato ka pri igrišči so stale »mažoretke« pa so jim fejest navijale. Dapa tak je vögledalo sprvuga, ka je vse zaman, zato ka smo mi, Andovčani, brsnili eden za drugim tri gole. V drugom polčasi so se vkuppobrali pa so oni tó brsnili nam enga. Djaustji Rudi je bijo te junak, steri je labdo notrazmantrau v naša vrata. Velka problema iz

Večerjo so nam vö iz Lipe pripelali. Tak dobro vrejmen je bilau, ka je vsakši vanej na travi sejdo v rokej držo talejr pa tak djo. Istino, ka se je potistim cejli večer vidlo na majcay pa bluzaj, ka je bilau za večerjo. Gda smo se že dobro nadjeli pa smo že ranč stati nej mogli od trüda, te je začno igrati ansambel »Dva Jožeta«. Vido sam, ka etak nede dobro, če de vsakši samo sejdo pa gledu vö iz glave. Naprej sam vzejo glaž, v šterom je bila voda iz »Črni mlak«, pa sam začno natakati, naj malo k sebi pridejo. Vrstvo je valalo. Za pau vöre so že plesali. Djaustji Rudi je najviše skako. Ne vejm, od kec vzeme tau energijo, zato ka nej samo pri plesi, liki pri nogometi je tó on bijo najbola flajsan.

Kauli devete vöre je Djauzi Šömenek iz ansambla vönajšo, naj se špilamo edno igro. Tau je taša igra bila, ka če je stoj kaj zapravo, te je štraf daubo pa mogo spiti deci črnoga vina. Bijo je taši, steri je eden za drugim mogo piti pa bila taša tü, stera je pri polovici vöstaupila pa se nej špilala tadal. Prajla je, ka ona telko ne lada spiti, pa spoj dalač ma do dauma tó. Če se napije, eden keden ne pride domau. Sreča, ka je igri brž konec gratalo, zato ka bi več taši bilau, steri bi se dola s stauca obrnili.

Na konci smo se poslovili od naši sombotelski prijatelov pa smo je s fudami vösprevajali na autobus. Tak brž je čas odišo, ka sam dja samo te vzejo vpamet, ka je že kmica. Kauli edenajste vöre mogle biti, gda je šofer autobus notravužo pa so se Sombotelčani odpelali.

Dobro bi bilau, če bi se kleta znauva leko tak srečali, zato ka ešče telko vse mamo, ka smo nej mogli notrapokazati. Tak vögleda, ka je eden den kratek bijo. Nej baja, kleta se znauva srečamo. Vsakšomi, sto je pri taum srečanju kaj pomago, se lepau zahvalimo. Posebe pa Sombotelčanom za fotokopirni stroj.

K. Holec

»Pom-pom dekle« so zaman pomagali Sombotelčanom, gole so samo Andovčani brsali.

Tak fejest smo je čakali, ka slejdno nauč smo več ranč spati nej mogli. Zazranka v šestoj vöri je že vsakši gora stano pa se je kreda dejvo. Do desete vöre, dočas ka so prišli gostje, smo ešče meli malo časa. Eden tü klepo, drugi tam klepo, tretji je s taligi zemlau vozo na igrišče, dapa do desete vöre je že vse na capaša bilau. Tak ka gda je sombotelski autobus stano, mi smo je že s palinkov v rokej čakali. Kak so dolastaplali z autobusa, mi smo je tak ponujali s palinkov.

Gda smo do konca prišli, meni je nika špajсно bilau, kak če bi stoj falijo. Kak etak zmišlavam, gnauk samo iz autobusa staupita Rudi pa Kruc. V rokej pa nišo velko škatülo vlečeta. Sprvuga sam tau mislo, ka pravca majo notri, zato sam tak nastraji notrapogledno. Gda so škatülo odprli, te sam vido, ka eden fotokopirni mašin majo notri.

»Tau vam damo za dar,« pravi Marija Kozar, »mi smo ednoga drugoga kupili.«

»Ka leko s tej mašinom dela?« pita Karbin Joži.

»Če taši stari ledjeni, kak si ti, nedo meli mlajše, te mo je fotokopirali pa te več lüstva baude v Andovcaj,« pravim. Joži je samo gledu tak z

pa lük smo djali na sto. Tau smo jim zato naprej taprajli, ka če se kišuvati škejo, te naj pred zajtrikom tanapravijo, zato ka po tistim za volo lüka nede šlau. Mi smo nej tak aklavi, če ovak nej, te mo se tisti kišuvati, steri smo lük djeli.

Ansambel »Dva Jožeta«

Pred podnevom se je program z ekskurzijov začno, gde smo Sombotelčanom eden taši djalenščak pokazali, steri je že kauli staupetdeset lejt star. Spodkar je steblo skur dva mejtra kusto, visiki je pa več kak štirideset mejtrov. Zanimivo je ešče, ka na toj velkoj dreyji majo gnejzdo črne štokrlje.

tauga zato nej bila, ka je on tó Andovčan. Tak ka smo na tauj tekmi sami Andovčani brsali gole. Na konci tekme smo tak žedni bili, ka smo edno bečko piva včasim dolapožrli. Potejm smo tisti, steri smo se brsali, tak odli, kak če bi pune lače meli. Enga je kolena bolela, drugoga glažnje, tretji pa več ranč ojditi nej mogo.

... DO MADŽARSKE

Manjšinski volilni zakon v ustavno presojo

Odhajajoči predsednik R Madžarske Ferenc Mád je pred kratkim sprejet manjšinski volilni zakon poslal v presojo ustavnemu sodišču RM. V madžarskem pravnem sistemu vzporedno delujejo lokalne in manjšinske samouprave. Zakon med drugim omogoča, da poslanec manjšinske samouprave z največjim številom glasov volilcev postane član občinskega sveta lokalne samouprave. Tako lahko predstavnik manjšine na dva načina izvolijo poslanca v občinski zbor lokalne samouprave. Po mnenju predsednika je to zelo zaskrbljivo, ker si tako lahko pridobijo mandat poslanca v lokalnih samoupravah tudi kandidati, za katere niso glasovali vsi volilci v skupnosti: to žali načelo ljudske suverenosti. Zaskrbljivo pa je tudi z vidika enotnosti volilne pravice, ker bi tako pripadniki manjšine imeli pravico do večjega števila glasov na lokalnih volitvah kot Madžari, ki niso pripadniki nobene manjšine.

Programi, prireditve

- 24. in 25. junija je potekalo 29. srečanje slovenskih športnikov iz obmejnih dežel v Novi Gorici, kjer je iz Porabja nastopila nogometna ekipa iz Slovenske vesi.

- Od 26. junija do 2. julija poteka v Monostru v organizaciji Zveze Slovencev na Madžarskem tabor »Za materinščino«, ki se ga udeležuje 30 učencev iz Porabja in Prekmurja. Zaključek tabora bo 2. junija, v soboto, v Slovenskem kulturnem in informativnem centru. (Več o taboru v naslednji številki.)

- Mestna občina v Mosonmagyaróváru organizira od 30. junija do 2. julija 8. mednarodno srečanje folkloristov in narodnostni dan, kjer bo 2. junija nastopila FS iz Sakalovec, in Ana Unti, ki bo na »Ulici obrtnikov« predstavila, kako se delajo papirnate cvetlice v Porabju.

- Slovenska samouprava na Dolnjem Seniku prireja 3. julija 11. slovenski kulturni dan. Ob 10. uri bo otvoritev razstave dveh slikarjev iz Slovenije, popoldne pa kulturni program, kjer bosta nastopili folklorna skupina OŠ Števanovci in gledališka skupina »Veseli pajdaši« z igro »Šaula včeraj, šaula gnes«.

Bistre oči, naigri obrazi v porabski vrtcaj

V porabski vrtcaj je dva dni v mejsaci junija velko veseldje bilau, ka je Lutkovno gledališče Ljubljana pod vodstvom direktora **Marijana Gabrijelčiča** nota pokazalo veselo lutkovno igro, špilo. Igro z naslovom „Lutkovni variete“ je zašpilo mladi, trno dober igralec **Brane Vižintin** v vrtcaj Gorenji Senik, Sakalovci, Slovenska ves pa Števanovci.

Marijan Gabrijelčič med seniškimi otroki

Male šaulare s seničke pa števanoske šaule smo tu dali pripelati z lerenci v domanje vrtce, varaške male mlajše z vrtca pa v Slovensko ves. Na Slovensko zvezi nas je fejs veselilo, ka je vsakša vzgojiteljica rada bila, vsi vrtci so z velkim veseljdjom vzeli te lejpi dar. Mlajši so pa od radosti tój pa taum raščali, so bili srečni, gda njim je igralec Brane vseküper sedemnajst lutk zašpilo za živo. Videti enoga človeka špilati nagnauk z več lutkami, je nej vsakda-nešnja sreča. Tiste male, bistré oči, naigre obraze bi morali videti!

• **Direktor Gabrijelčič, ka ste prišli do toga, ka nam na Slovensko zvezi ponidite vaše igre za porabske vrtce?**

„Zdaj, ko sta obe državi, Madžarska in Slovenija, v Evropski uniji, zdaj, ko to postaja en kulturni prostor in ko imamo kulturno regi-

jo, ki jo določa slovenski jezik, se nam je zdelo - ker smo največje lutkovno gledališče na teh prostorih - da bi bilo prav, da pokrivamo vaš prostor, kjer živijo Slovenci. Porabski Slovenci oziroma Porabje se nam je zdelo tako malce ob strani v preteklosti in med drugimi je naša naloga, da poskušamo to popraviti in da delujemo v celem prostoru.“

• **Kak vidite naše male mlajše zdaj, gda ste oprvim med njimi? Pa odrasle?**

„Midva z igralcem sva ravno danes ugotavljala po zadnji predstavi, da je to neko posebno območje, predvsem pa da ste ljudje zelo prijazni. To je ugotovitev, ki ni zelo pogosta, se ne ugotavlja povsod. Drugo, mladi, najmlajši, ki so gledali te predstave, so jih gledali zelo pozorno, so bili zelo veseli. Predstava jih je navdušila in videlo se je, da je to nek stik z najmlajšimi. To je tisto, kar smo si mi želeli, zaradi česar smo prišli sem. Tako, da se mi zdi, da Porabje konec koncev ni drugačno kot drugi deli tega slovenskega kulturnega prostora. Le da bo treba malo več in mogoče na malo drugačen način začeti delovati. Zdi se mi, da se odpira, da postaja prepoznavni del tega prostora.“

• **Brodim, ka zdaj na konci vašoga poslanstva**

sami leko vidite, ka ste meli dobro idejo, mišljenje s lejm, ka ste nam ponidila najprvim igro, špilo, v sterojse ne gonči, samo popejva pa špila z dostimi lutkami. Za tadale te pa ti mogli pomalek od stopaja do stopaja zdigavati nivo. Mislim na gezik.

„Gotovo, saj verjetno bo treba še res na naslednjih gostovanjih paziti, da bo manj teksta pa več igre, več vizualnih zadev, da se otroci počasi navadijo in da slovenščina z nekaj besedami v teh predstavah potem pride v njihovo uho. Mi seveda nisimo edini, ki bi skrbeli za to, da jim jezik pride v ušesa, smo pa med tistimi, ki lahko neposreden stik z otrokom vzpostavimo in smo lahko neki nosilec poslanstva za slovenski jezik. Ko bomo zbirali bodoče programe, bomo pazili, da bo res počasi in stopnjevito naraščala slovenščina in količina besedila, da tega ne bi bilo preveč. Otroke treba najprej navaditi na neko kulturno dejavnost, potem pa počasi pride tudi jezik.“

• **Vi s svojimi predstavami, igrami gvušno odite, spoznavate mlajše v slovenskom prostori v Italiji pa v Avstriji tu. Je kakšna razlika?**

„Ja, prvič, razlika je v tem, da je tam več otrok v enem vrtcu. Drugo je, da so vaši otroci tako na prvi pogled mogoče malce bolj mirni, malce negotovi, malce začudení, ker so to neke novosti in še ne vejo točno, kaj se bo zgodilo. Tako, da vstopajo šele v ta svet, ne da bi bili prestrašeni, ampak majčekno so previdni. In ta razlika se opazi. Ampak se mi zdi, če bi prišli že čez mesec v iste vrtce z neko drugo predstavo, bi bil to že drugačen vtis, ker bi otroci že pričakovali, bi vedeli, kdo smo in bi bilo to drugo.“

Klara Fodor

Kuratorij odločal o podporah

Pred kratkim je zasedal kuratorij Javnega sklada za narodne in etnične manjšine, ki je sprejel poročilo o finančnem poslovanju sklada v letu 2004, poročilo o lanskem delovanju sklada ter odločal o odobritvi sredstev pri dveh namenskih razpisih.

Slovenskim organizacijam, inštitucijam in društvom so bile odobrene naslednje podpore:

Za organizacijo otroških in mladinskih kolonij v materinem jeziku: Osnovna šola in vrtec Števanovci - za likovno kolonijo in tabor za spoznavanje lastnega naroda 300 tisoč; **Zveza Slovencev na Madžarskem** - za tabor „Za materinščino“ 200 tisoč forintov.

Za kulturne in verske programe v materinščini: Slovenska samouprava Dolnji Senik - za slovenski kulturni dan 130 tisoč; **Društvo porabskih slovenskih upokojevcev** - za kulturni program 100 tisoč; **Osnovna šola in vrtec Gornji Senik** - za srečanje vrtcev 100 tisoč; **Slovenska samouprava Gornji Senik** - za prireditev Igre brez meja 100 tisoč, za romanje v Slovenijo 100 tisoč; **Državna slovenska samouprava** - za koncert cerkvenih pevskih zborov 150 tisoč; **Slovensko kulturno društvo Avgust Pavel iz Sombotelja** - za gostovanje števanovskih osnovnošolcev 50 tisoč, za romanje na avstrijsko Koroško 100 tisoč, za božični koncert 50 tisoč, za obisk Andovcev 70 tisoč; **Slovenska samouprava Sakalovci** - za romanje v Slovenijo 100 tisoč; **Zveza Slovencev na Madžarskem** - za 2. mednarodno srečanje slovenskih pevskih zborov 150 tisoč, za 10. jubilej gledališke skupine Nindrik-indrik 130 tisoč, za slovenski kulturni praznik 150 tisoč, za romanje v Slovenijo 130 tisoč, za državno srečanje Porabskih Slovencev 400 tisoč, za Porabske dneve 300 tisoč, za 20. obletnico FS Gornji Senik 130 tisoč; **Slovenska samouprava Monošter-Slovenska ves** - za dan generacij 180 tisoč; **Slovenska samouprava Mosonmagyaróvár** - za pustno prireditev 120 tisoč; **Slovensko društvo Budimpešta** - za romanje na Koroško 100 tisoč, za potne stroške udeležbe na državnem srečanju Porabskih Slovencev 100 tisoč, za 15. obletnico društva 100 tisoč; **Slovenska samouprava Andovci** - za vaški dan 140 tisoč, za srečanje nekdanjih Andovčanov 100 tisoč; **Slovenska samouprava Števanovci** - za vaški dan 150 tisoč, za božično prireditev 100 tisoč, za srečanje s prijateljskimi občinami 100 tisoč, za odkritje spominske table slovenskim župnikom 150 tisoč; **Vrtec Števanovci** - za rokodelski krožek 60 tisoč; **Osnovna šola Števanovci** - za športno srečanje prijateljskih šol 100 tisoč, za šolski izlet 100 tisoč, za zimsko športne dejavnosti 100 tisoč, za kulturno srečanje med bogojnsko in števanovsko šolo 100 tisoč; **Slovenska samouprava v Budimpešti** - za slovenski kulturni večer 100 tisoč, za dan manjšin 100 tisoč forintov.

Pod točko razno je kuratorij želel razpravljati o dodatnih prošnjah za finansiranje nekaterih časopisov, med njimi tudi Porabja, toda zaradi tega, ker so vmes nekateri člani odšli, ni bil več sklepčen. O teh prošnjah bo kuratorij razpravljajal na naslednji seji, in sicer 30. junija.

Javni sklad se je preselil na nov naslov: **Budimpešta ul. Október 6., št. 17.**

Ferenc Kranjec
član kuratorija

OTROŠKI

KOTIČEK

Mlaščiči guči pri Malom potoki
Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče Mali potok. Že od negda so se tam špilali mali lidge iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz Mala vesi. Eške gnesden je tak. Tě Mali potok, vse tiste drejve kouli njega, raki in ribe v njem so čüle čüda mlaščičoga pөгučavanja in tou eške itak poslušjajo.

Cigaretlini

Že smo čüli pa zvedli, kak se znajo mladi iz Male vesi pri Malom potoki ravnati po starejši lidaj. Vej če bi si gor gemali poštene pa lejpe šege, bi človek nika nej povedo, dapa... Dapa, baja je gē v tejm, ka mlajši dostakrat lagve šege od vekši pa starejši lidi gore vzemejo. Rejsan, raj lagve šege gora vzemejo kak poštene pa nika vredne. Tak se je po tom, kak je lagvo bole naprej valaun kak dobro, začno pri Malom potoki eden takšni guč.

- Ge mo ranč takši, kak je mojata, - si je na glas brodo Feri. - Vsigdar mo emo v žepki od reklina ali pa od lač neo škatilo cigarellinov. Naraji mo je kaditi, če mo emo delo ali pa mo počivo. Ranč mo se tak ravno kak mojata.

Na, Feri je biu najveksi pa najstarejši med vsejmi tam pri Malom potoki. Dapa tou ne znamenuje, ka njemi niške nika ne smej prouti povedati. Pa so se zglasili najbolje menjši.

- Leko, ka boš takši kak tvoj oča, dapa... - je pomalek začala mala Rožika. - Dapa vsikiš vej, kak je lagvo kaditi, kak svoje zdravdje na nikoj deješ s cigaretlinom, kak ti plüca črna gratajo pa so več nej za nikši nüc, kak si več ne moreš odijavati. Vsikiš človek tadale vej, ka zavolo cigarellina dosta betegov leko vövdari, - je mala Rožika gučala čüdale bole brz pa vsebole na glas. - Dapa nej zadosta, ka vsikiš vej, kak je nej zdravo kaditi! Aaaa, ge bi pa!? Eške bole do kadili, - se je

zdaj že korila s vsejm kouli sebe pa sama s seuv tö.

- Vej pa ja, - se je zglaslo eške mali Djoužek. - Meni je leranca v šouli prajla, ka nigdar nemo velki možakar grato, če mo cigaretline vlejo. Pa je eške prajla, kak mi pamet vcejlak mrtva grata od vsega tistoga, ka nut v cigarellini tazgori.

Dapa Feri si je nej dau valati. Nikši takši guč od betega pa od vsega lagvoga se ga je nej dotekno. Če kadni njegvi ata, te je tou dun nej nika lagvoga, se je zgučavo sam s seuv pa bi se vejn eške tadale zgučavo, če bi nej tam med njimi bila edna deklička, ka se njemi je trno vidla. Nej se njemi je samo vidla, liki jo je Feri emo trno rad, samo noj je tou eške nej vüpo vöpokazati.

- Meni se leko vidi stojkoli od pojbro, dapa če bi cigaretlin vlačo po lampaj, bi ga nikak nej marala meli za svojoga pojbro, - se je zglasila od Ferina simpatija, drouvna Irena.

Feri je v ednoj minuti grato vcejlak ovakšni. Tak nagnouk je tapozabo na cigarellin v atinom rejklini, v žepki od lač pav lampaj. Tak nagnouk je lübezen do drouvne Irene uničila pa na nikoj djala vsiško volou do takšoga ali ovakšoga cigarellina. Kak če bi si nej nigdar brodo od njega, je začo klumati pa prisegati, kak je spoj nej tak bilou, kak je gučo. Kak so ga vcejlak naoupak razmeli! Vej je pa un ranč od toga gučo, kak je tou nej dobro, ka njegvi ata kadil!

- Ge sam vas samo sprobravo, ka mo vido, ka si vi broдите od cigarellinov, - je majüto z rokami, zato ka je sam sebi nej vörvo. - Zdj pa vidim, ka ranč gnako brodim, kak je lagvo kaditi, - je zdaj že vörvo sam sebi tö. - Povej, če nemam istino! Povej, Irena!

Tak zalübeno jo je pogledno, ka njemi je Irena vörvala, ka si je mišlenje od cigarellinov vcejlak vömejno. Pa ga je una tö poglednila ranč tak, kak bi njega mejla najbolje rada. Kak bi ga pa nej mejla rada, vej je pa zavolo nje grato malo bole načišni, malo bole takši, ka ga leko eške bole rada ma.

Miki Roš

8. POLETNI TABOR PREDŠOLSkih OTROK

15 porabskih malčkov in 14 njihovih spremjevalcev (mamice, babice, vzgojiteljice...) se je udeležilo 8. tabora, namenjenega mladim iz porabskih narodnostnih vrtcev. S taborom se je tudi (v letošnjem šolskem letu) zaključilo obiskovanje treh soboških vzgojiteljic v porabskih vrtcih, ki so vsak drugi tork v mesecu domačim vzgojiteljicam pomagale, da se tudi med najmlajšimi sliši slovenska beseda. Udeleženci tabora so bivanje v Prekmurju izkoristili za prijetno druženje, igro, pa tudi za kopanje v Moravskih Toplicah in za izlet po Prekmurju.

Tekst in fotografiji:
Silva Eöry

Če imaš prijatelja, si bogat človek

Prijatelji so vedno potrebni, v najrazličnejših situacijah. Pravi, dober prijatelj vedno pomaga, je zanesljiv in se mu lahko zaupaš. Tudi moja prijateljica je taka. Poleg naštetih lastnosti je zelo prijazna, kreativna, in če sem žalostna ali slabo razpoložena, me vedno razveseli. Lahko imamo več prijateljev, toda pomembno je imeti vsaj enega, pravega. Pravi prijatelj je razumevajoč, vesel in zanimiv, hitro popusti, če se je zaradi česa razjezil. Toda pri pravem prijateljstvu ni velikih prepirov. S pravo prijateljico se lahko vedno pogovarjava, se smejeva in čenčava. Skupaj se veseliva, skupaj jočeva, naj bo karkoli. Takšen je pravi, dober prijatelj.

Sofija Hirnök
Gimnazija Monošter

Vsak mora imeti prijatelja. Kdor ga ima, nikoli ni sam. Prijatelji vedno pomagajo drug drugemu. Radi se imajo in so vedno veseli. Nikoli ne lažejo drug drugemu. Kdor ima prijatelja, tisti se lahko z njim o vsem pogovori. Pravo prijateljstvo je vedno. Kdor ima prijatelja, živi in dela z veseljem.

Krištof Levente Kiss
Gimnazija Monošter

KAUT

36. TABOR SLOVENSkih PEVSKIH ZBOROV

Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika je letos že tritrestokrat bilo v Šentvidi, gde vsakšno leto drži tabor slovenski pevski zborov. Ponavadi etakšoga ipa pozovejo zamejske slovenske zборе tu, tak mi to ojdimo na tau lejpo, veliko prireditev.

Tau je tu navada, ka zamejski slovenski zbori v soboto večer majo koncert. Letos je osem zamejski zborov bilau, ki so se pred spoj velko publiko not-

srečanje, naši pevci so znali vse, ka je na koncerti pa na drugi den potrebno bilau znati. Samo ka kaula brez kočija ne idejo. Te nam je napamet prišlo, ka mamu Cirila Kozarja, ki je naš organist, naš pomočnik, pa z nami dostokrat spejva tu, ka njega zaprosimo, naj nam dirigera. Tau je samo te zvedo, gda je na autobus stau po v Sloveniji. Nika se je nej brano, vüpo se je, ka se mi tu vküp poberemo, naj nas sramota ne zaodi.

gram je bogati bio. Moški, ženski, mešani zbori so popejvali, pa vsi vküp tu. Večkrat sam že napisala, ka sto je tau nej vido, nej čüjo, ne more si premisliti, kakša lepota je tau.

Naš zbor cejlo leto dela. Vsakšno leto gnauk je tabor nam nikša zahvala tu. Etak si pa vsakšno leto - na svoje stroške tu - kaj dopustimo. Letos smo v soboto rano stanili pa šli od doma zatok, ka bi malo nauvoga, lejpoga poglednili. Šli smo poleg Kamnika na planino Krvavec, na 1.853 meter visiko. Tam vrkaj je strašno lepo.

Slovenska Zveza nam je omogočila tau tu, ka gda smo v nedelo s koncertom končali, smo leko šli v ves Vače, ka je sredina Slovenije. Tam smo se srečali s njigvim pevskim zborom, smo si poglednili spomenik pa smo tam zapeli. Dober piknik nas je čako tam. Depa te smo že trno trüdni bili. Dva dni napona na petaj biti, kumaj malo kaj spat pa na programaj na mesti biti, je nej léko. Na paut nas je sprevodo Jože Hirnök, predsednik Slovenske zveze. Lepo se zahvalimo njemi, Zvezi pa za priliko, ka smo znauvič leko sodelovali na tauj čüdivitoj prireditvi.

Irena Barber

pokazali.

33 lejt es, 33 lejt ta, depa tak smo eške nej zopojdli kak letos 17. juniuša. Gda smo se že na paut pripravljali, sam dobila od zborovodkinje Marije Trifus telefon, ka jo je nesreča zopojdla, betežna je, ne more z nami. Eno sam gvüšno znala. Naš zbor je pripravljeni bijo na tau

Pa tak je bilau. Naši mladi pevci so cejlo svojo znanje vödali na koncerti, etak smo pa meli - batrivno leko povejm - velki uspeh. Od tabora, zvün tega nelüboga dogodka, leko napišem, ka je zelo lejpi biu. Udeležilo se ga je več kak 150 zborov. Vrejmen je strašno lejpo bilau, mi pevci pa spoj veseli. Pro-

bro vejim, ka ste mi prajli. Včara sva bila v živalskom vrti. Gnes va pa v kino šla.»

No, vidiš

Karči pa njegva žena Ema sta se na pauti vküp svadila. Karči etak krči: »Dobro če vejš, ka se ti ranč ne računaš za nikoj nej!«

Zdaj Ema začne kričati: »Kak bi pa tau bilau, ka se ge za nikoj ne računam?«

Karči pa zdaj etak: »Zdaj včasin ti pokažem, ka si nikanej vrejdna,« pa stavi eden taksi. Šoferi etak pravi: »Kelko te prosili, če te me od tec na panauf pelaji?«

Šofer je pravo, ka zezero forintov. Zdaj Karči tadala spitalve: »Pa če de moja žena tu z menov?«

Šofer pa: »Te ranč telko, nika nej več.«

Zdaj se Karči k Emi obrne pa ji etak pravi: »No, vidiš!«

Ka je vekša navola?

Šparavan Ivan pa njegva žena sta tak skončala, ka v življenji si gnauk ja nika velkoga dopustita. Nut sta plačala na edno paut pa sta na sift sedla. Kak se s siftom že pau dneva pelajo, večer grata pa te tak kauleg pau

Nepozabno srečanje

Kulturno-humanitarno društvo ALVADOR Cerkno je letos že tretjič pozvalo Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika na pevsko srečanje z naslo-

Vsevküp je 18. pevski zborov popejvalo, vsakši zbor je dve pesmi spejvo. Naš program je zborovodkinja Marija Trifus vküpostavila. Popejvali smo priredbo

vom od Čedadada do Monoštra, »Ko pesem srca vname«, stero je bilau 11. juniuša. Prireditiv drži jo v Kamniki, v čüdivitem arboretumu Volčji potok.

Spjoj smo veseli bili, gda smo pred nistarnimi kedni v roke dobili pozvanje na tau lejpo srečanje. Sto je tam nej odo, je nej vido vse tiste »čüde«, gda človek sam sebi, svojim očam ne vörva, tisti si tau ne more premisliti, ka takšega kaj tu geste na svejti. Pa geste. Človek s svojo pametjov pa trüdom dosta leko stvori. Človek vidi lepoto, ka vse z raužami leko napravi, štere različne farbe majo, dišare, okinčajo v cerkvaj otolare, domove, razveselijo človeka.

Med tau lepoto pa popejvamo pevski zbori. Človek od te lepote duplansko volau pa mauč ma, tak čüti, ka se narava z njim vred radüje.

Pri farni cerkvi (Jože Lekškovar) pa porabsko Mravlja je v mlin pelala (Radovan Gobec).

Po programi smo se z dostimi spoznanci srečali. Spjoj je lepau bilau videti naše »stare« spoznanje od Turističnoga društva Vrtnek iz Gornjih Petrovec, dobre pajdaše iz Radovljice.

Tau lejpo paut nam je - kak dostokrat - finansirala, pokrikvala Slovenska zveza. Vsi pevci se lepau zahvalimo za možnost, s tejm vred, ka delamo pa mo delali tadala.

I. B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtletnik

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOBOŠKA TISKARNA
SOLIDARNOST d.d.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.

NIKA ZA SMEJ...

Ukaz je ukaz

Zoli je policaj, v Budimpešti slüži. Etognauk je napauti najšo ednoga pingvina pa ga je neso nut na policijo, gde je predjan etakši ukaz vö dau: »Toga pingvina nesi v živalski vrt (állatkert)!«

Zoli na drugi den v službo pride pa pingvina pod pazdjov drži. Zdaj se prejdjen že dere z njim pa ma etak pravi: »Nejsam ti pravo, ka toga pingvina nesi v živalski vrt?«

Zoli pa zdaj etak pravi: »Do-

I. B.